

Kad uzņēmējdarbībā nauda nav galvenais: solidaritātes ekonomika – sociālā uzņēmējdarbība kopienā

Zaļā brīvība

Līgatnes kultūras nams
Sprinģu iela 4
Līgatne
2016.gada 9.septembris

LLF Mācību seminārs par
uzņēmējdarbības potenciālu laukos

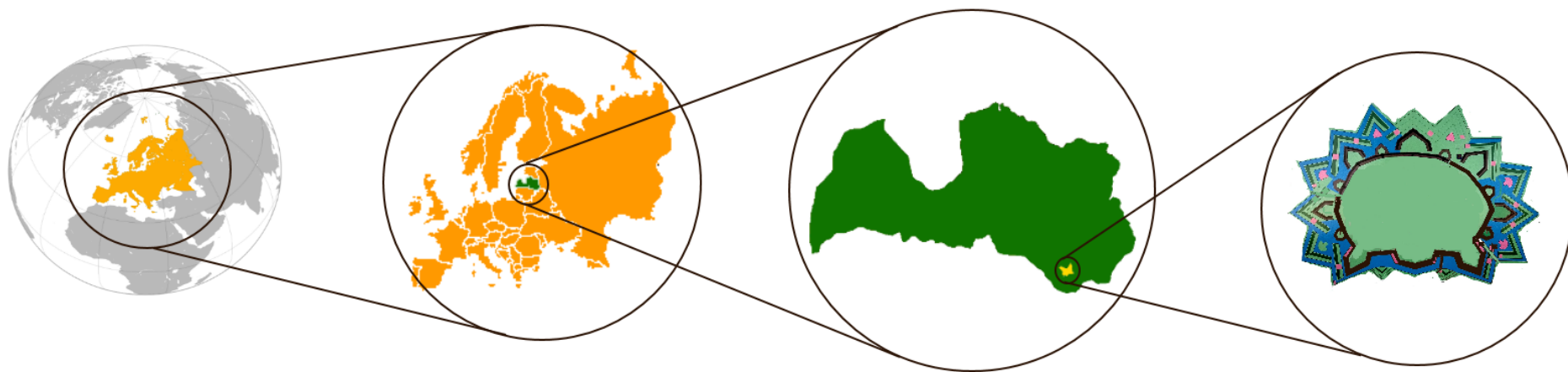
Kuri 3 atslēgas vārdi visvairāk raksturo jūsu izpratni par sociālo uzņēmējdarbību?

- Ekonomikas izrāviens
- Sociālais kapitāls
- Iekšzemes kopprodukts
- Godīga tirdzniecība
- Privātie noguldījumi
- Tiešā pirkšana
- Apmaiņa
- Pārticība
- Kopīga izaugsme
- Aprīte jeb cikliskums
- Sociālā atbildība
- Privatizācija
- Peļņa
- Sociālie pakalpojumi
- Cena
- Ražošanas resursi
- Konkurence
- Attīstības robežas

Tirgus ekonomika un sociālā un solidaritātes ekonomika

- **Ekonomikas izrāviens**
- Sociālais kapitāls
- **Iekšzemes kopprodukts**
- Godīga tirdzniecība
- **Privātie noguldījumi**
- Tiešā pirkšana
- Apmaiņa
- **Pārticība**
- **Kopīgā izaugsme**
- **Aprite jeb cikliskums**
- Sociālā atbildība
- **Privatizācija**
- **Peļņa**
- Sociālie pakalpojumi
- **Cena**
- **Ražošanas resursi**
- **Konkurence**
- **Attīstības robežas**

Konteksti vai telpas mērogi sociālās uzņēmējdarbības izpratnei

- **VIETĒJĀS KOPIENAS konteksts** – pagasts, ciemats, pilsēta
- **NACIONĀLAIS konteksts** – Latvija
- **REĢIONĀLAIS konteksts** – Eiropas vai ES
- **GLOBĀLAIS konteksts** – pasaule, planēta

Globālais konteksts: *globālās debates – TAM*

The 8 Millennium Development Goals

1. Samazināt nabadzību;
2. Nodrošināt visiem iedzīvotājiem pamatzglītību, kā arī iespēju iegūt vispārējo vidējo vai profesionālo vidējo izglītību;
3. Nodrošināt vienādas iespējas sievietēm un vīriešiem;
4. Mazināt bērnu mirstību;
5. Uzlabot mātes veselību;
6. Ierobežot HIV/AIDS, tuberkulozes un difterijas izplatību, kā arī citus novēršamus nāves cēloņus;
7. Nodrošināt vides ilgtspēju;
8. Palīdzēt cilvēkiem mazāk attīstītajās valstīs (attīstības sadarbība).

Vai mēs esam sasnieguši Tūkstošgades attīstības mērķus (TAM)?

Sogad pasaules līderi beidzot rezumē progresu pirms 15 gadiem uzstādīto astoņu lielo pasaules attīstības mērķu sasniegšanā, progress ir liels.

Cetri no astoņiem mērķiem ir sasniegti*. Trīs no mērķiem vēl nav sasniegti pilnībā, taču finišs vairs nav tālu.

- 1 NABAODZĪVA
- 2 IZGLĪTĪBA
- 3 DZIMINU LĪDZTĪBA
- 4 BĒRNU MIRSTĪBA
- 5 MĀMIŅU VESELĪBA (MĀTES VESELĪBA)
- 6 SLIMĪBAS
- 7 ILGTSPĒJĪVA
- 8 GLOBĀLA PARTNERĪBA

5

Uzlabot mātes veselību

Māmiņu mirstība ir gandrīz uz pusi retāka nekā 1990. gadā. Šodien visā pasaulē 71 % dzemdību notiek veselības aprūpes darbinieku klātbūtnē. Agrāk speciālistu klātbūtnē notika tikai 59 % dzemdību.

6

Apkarot HIV/AIDS, malārijas un citu sīlimbu izplatību

Kopš 2000. gada jauno HIV inficēšanās gadījumu skaits ir sarucis par 40% un malārijas izraisītu nāves gadījumu skaits — par 58%. Pēdējo desmit gadu laikā Subahāras Āfrikai piešķirti 900 miljoni moskītu tīklu.

7

Nodrošināt vides ilgtspējību

Kopš 1990. gada aptuveni 1,6 miljoni cilvēku ir ieguvuši pieeju tīram ūdenim. Ozona caurums pakāpeniski samazinās, un vide tiek aizsargāta arvien vairāk — Latīņamerikā gandrīz trīsreiz vairāk. Taču klimata pārmaiņas joprojām ir liels izaicinājums.

1

Uz pusi samazināt galēju nabadzību un badu

Šo mērķi mēs sasniedzām jau 2010. gadā — krietiņi agrāk nekā plānots. 1990. gadā gandrīz puse no jaunattīstības valstu iedzīvotājiem pelnīja mazāk nekā 1,25 USD dienā. Šodien tik zemi ienākumi ir tikai 14%.

2

Panākt visaptverošu pamatizglītību

Šodien 91% jaunattīstības valstīs dzīvojošo bērnu iet skolā. Ipašs progress panākts Āfrikā uz dienvidiem no Sahāras tuksneša — 1990. gadā skolā mācījās nedaudz vairāk kā puse bērnu, turpretim tagad — 80%.

3

Veicināt dzimumu vienlīdzību un sieviešu tiesības

Tagad skolā iet gan zēni, gan meitenes, un valstu parlamentos visā pasaulē ir divreiz vairāk sieviešu nekā pirms 20 gadiem. Taču joprojām tikai piektā daļa no deputātiem ir sievietes.

4

Samazināt bērnu mirstību

Kopš 1990. gada, kad 90 no 1000 bērniem nomira, nesasniedzuši piecu gadu vecumu, bērnu mirstība ir samazinājusies vairāk nekā uz pusi. Šodien tie ir 43 no 1000 bērniem. Tas nozīmē, ka ik gadu tiek izglābts par sešiem miljoniem vairāk bērnu nekā pirms 25 gadiem.

8

Izveidot vispasaules partnerību attīstībai

Šodien gandrīz 80% jaunattīstības valstu eksporta nonāk pasaules tirgos bez nodokļiem. 95% pasaules iedzīvotāju dzīvo teritorijās ar mobilo sakaru pārklājumu un 43% ir pieeja internetam. 2000. gadā tie bija 6%.

MĒRĶIS

* Ilustrācija nodzams, cik liels progress panākts saistībā ar tiem mērķiem. Astotais mērķis nav iekļauts, jo tam nav noteikta uzdevuma. Tas ir politisks paziņojums, ko turīgās valstis ir piekritušas izpildīt. Šis ilustrācijas Interaktīvā versija pieejama vietnē:

worldsbestnews.dk/english/mdg-race/

<http://worldsbestnews.dk/english/mdg-race/>

Globālais konteksts: *globālās debātes – IAM*

Vai mūsu paaudze būs:

- *pirmā, kas pasaulē ievērojami mazinājusi nabadzību,*
- *mērķtiecīgākā cilvēces vēsturē, kas izskaudusi netaisnību un nevienlīdzību,*
- *pēdējā, ko apdraudēs klimata pārmaiņas?*

“How about this reform plan?”

High Noon

Vajadzība pēc sociālās uzņēmējdarbības

Izaicinājumi:

- Resursu noplicināšana
- Sociālā nevienlīdzība
- Ekosistēmu degradācija
- ..

- Sociālā uzņēmējdarbība, kas ir sociālo un dabas vidi saudzējoša, taisnīga un efektīva
- Vai tāda uzņēmējdarbība var būt iespējama?

Sociālā uzņēmējdarbības mērķis

Uzņēmums ražo preces vai sniedz pakalpojumus ar mērķi risināt sociālo problēmu, nevis ar mērķi gūt finansiālu labumu uzņēmuma īpašniekiem

- uzņēmuma mērķis ir risināt sabiedrībai nozīmīgu sociālo problēmu, radot novērtējamu un derīgu sabiedrisko labumu;
- tas organizē darbību atbilstoši komercdarbības praksei, radot preces un sniedzot pakalpojums tirgum;
- peļņa tiek novirzīta sociālo mērķu sasniegšanai, uzņēmuma darbības attīstībai vai rezerves fonda veidošanai;
- darbiniekiem tiek maksāts samērīga un tirgum atbilstoša atlīdzība par darbu;
- uzņēmuma pārvaldes metodes un īpašumtiesību īstenošana balstās uz demokrātiskiem un līdzdalības principiem, uzņēmuma pārvaldē iesaistot darbiniekus vai ieinteresētās puses.

Sociālās uzņēmējdarbības PAMATVĒRTĪBAS

iekļaušana
līdzdalība
godīgums
rūpes
koplietošana
kopīga_ražošana
sociālais_vidēs_taisnīgums
sociālā_politiskā_ekonomiskā_demokrātija
ilgtspējīga_attīstība
solidaritāte
radošums
apmaiņa
līdzvērtība
koprade
dalīšanās
humānisms

vietējās kopienas sociālās, kultūras un dabas vides attīstībai

Kādas ir ekonomikas pieejas, kurās šīs vērtības atspoguļojas?

- Sociālā ekonomika,
- Solidaritātes ekonomika,
- Lokālā jeb vietējā ekonomika,
- Cirkulārā aprites ekonomika (no noglabāšanas uz pārstrādi),
- Ekoloģiskā ekonomika (no pārstrādes uz samazināšanu),
- Bezizaugsmes (patēriņa apjoma samazināšana) ekonomika,
- DeGrowth (ekonomiskās izaugsmes samazināšana) ekonomika,
- Dalīšanās / apmaiņas ekonomika,
- Zaļā ekonomika,
- Laimes ekonomika,
- ...

Kādās jomās izpaužas sociālā uzņēmējdarbība?

- Bioloģiskā lauksaimniecība (*Organic agriculture*)
- Videi draudzīgi produkti un pakalpojumi (*Eco-friendly goods/services*)
- Godīgā tirdzniecība (*Fair trade*)
- Kritiska patērētājdarbība (*Critical consumption*)
- Ilgtspējīgs dzīvesstils / dzīvesveids (*Sustainable lifestyles*)
- Ētiskas finanses un banku pakalpojumi (*Ethical finance and banking*),
- Apkope un remonts (*Maintenance and repair*)
- Enerģijas taupīšana (*Energy conservation*)
- Atjaunojamās / zaļās tehnoloģijas (*Renewable / green technologies*)
- Atkārtota pielietošana, šķirošana un izmantošana (*Reuse, recycling, redistribution*),
- Nemonētārās sistēmas (*Non monetary systems*)
- Atvērtās / brīvās informācijas un komunikāciju tehnoloģijas (*Open / free ICT*)
- Ilgtspējīgs / atbildīgs tūrisms un ceļošana (*Sustainable tourism / travelling*)
- Rekreācija un sports (*Recreation and sport*)
- Koplietošana / kopstrāde / dalīšanās ar braucienu (*co-sharing, co-working, ride sharing*)
- ...
Zaļā brīvība

Vai jūs variet nosaukt kādus piemērus Latvijā?

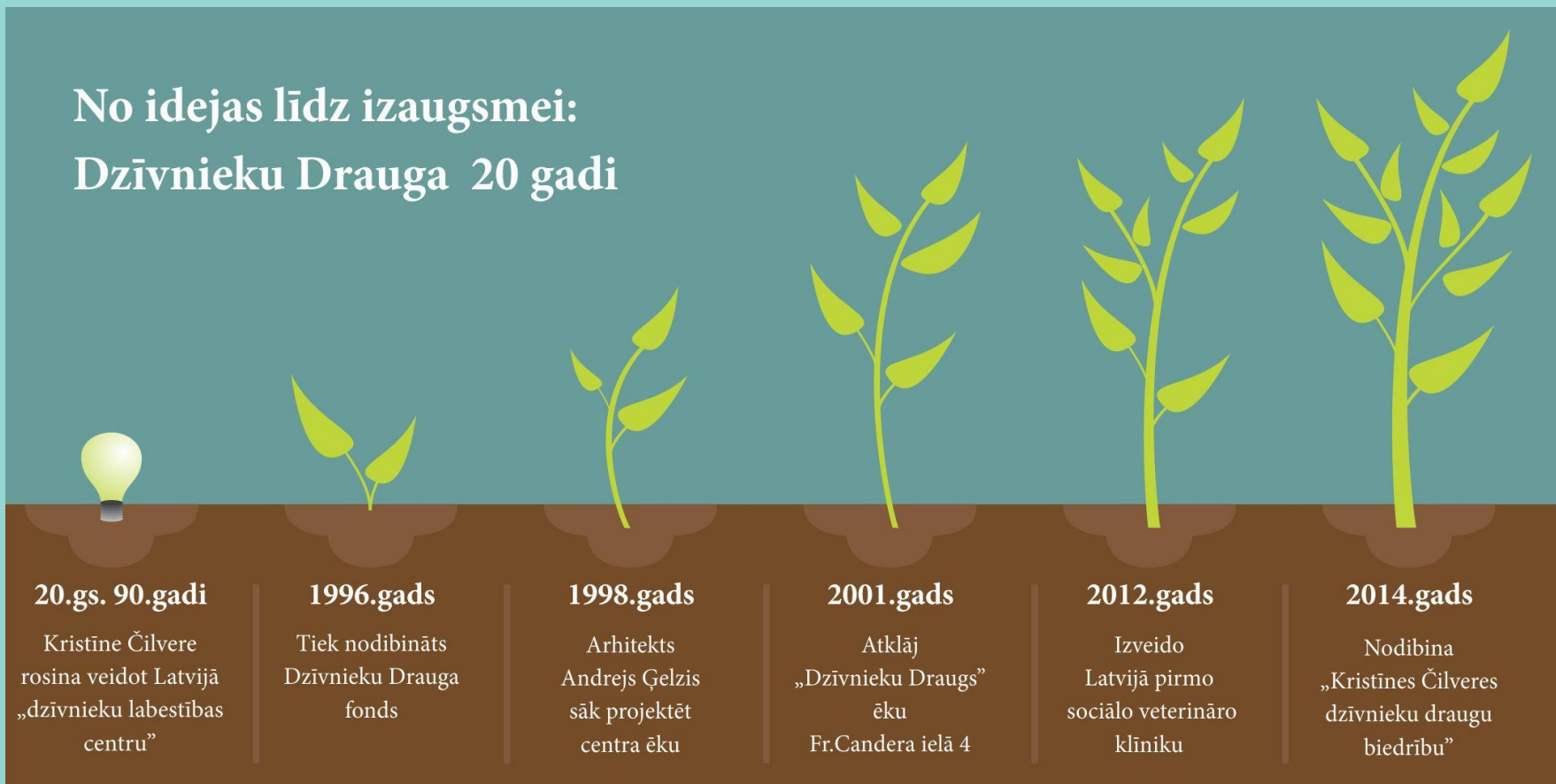
Biedrība „Cerību spārni” sociālais uzņēmums "Pogotava«, Sigulda

Roku darbi, kurus radījuši cilvēki ar invaliditāti, bērnu ar invaliditāti vecāki, kā arī citi cilvēki, kam nepieciešams sociālais atbalsts.

Kristīne Čilveres dzīvnieku draugu biedrība

No idejas līdz izaugsmei:
Dzīvnieku Drauga 20 gadi

Centra mērķis ir ne tikai nodrošināt pamesto dzīvnieku aprūpi un iekārtošanu jaunās mājās

Vidzemes inovāciju un uzņēmējdarbības centrs
- zinātnes centri «Zinoo» , "Zili Brīnumi" un citi
Zinātkāres centrs "ZINOO Cēsis" mērķis ir atraisīt
cilvēkā dabisko zinātkāri par sevi, apkārtējo
pasauli un tehnoloģijām

Piemēri no SSEDAS

Itālija (COSPE), kooperatīvi, kopienas atbalstīta lauksaimniecība

Vācija

Online platforma, kas savieno cilvēkus, lai mazinātu pārtikas atkritumus

Malaizija

- Sievietes audējas

Globālo dienvidu valstu pieredzes stāstu turneja
24.-26. oktobris, 2016, Latvija

Mums - sociālās uzņēmējdarbības ekspertes no Malaizijas un viņu pieredzes stāsti,

Jums - interese par šiem tematiem un iespēja uzaicināt pie sevis!

Pieteikšanās līdz 20.09.16. renate@zalabriviba.lv

Vairāk info: ieej.lv/projektsSSE

Šī aktivitāte tiek īstenota projekta *SSEDAS: Social & Solidarity Economy as Development Approach for Sustainability in EYD 2015 and beyond* (DCI-NSAED/2014/352-248) ietvaros. SSEDAS ir Eiropas Komisijas finansēts projekts ar mērķi veicināt sociālās un solidaritātes ekonomikas un attīstības organizāciju tīklojumu kompetenču attīstību par sociālās un solidaritātes ekonomikas lomu globālajā cīņā par nabadzības samazināšanu un ilgtspējīga dzīvesveida nodrošināšanu 46 projekta dalīborganizāciju teritorijās.

Par materiāla saturu atbild Zaļā Brīvība, un tas nekādā veidā neatspoguļo Eiropas Savienības oficiālo viedokli.

Jautājumi

- Kas jau notiek jūsu vietējā kopienā, attīstītot sociālo uzņēmējdarbību?
- kādas ir iespējas un izaicinājumi kopienās, attīstot sociālo uzņēmējdarbību?
- Ko variet ietekmēt?
- Ko vajadzētu darīt, lai labāk attīstītu sociālo uzņēmējdarbību?

- Ideju forumi, ideju realizētāji
- Projektu veidošanu
- Tūrisms (inovāciju gudros tehniskos centri), IT

Biedrības “Zaļā brīvība” prioritātes SSEDAS projektā:

- **bioloģiskā lauksaimniecība**
- **dabas rekreācija un tūrisms**
- **ekodizains un ražošana**
- **ilgtspējīgs dzīvesveids**

SUSY

*Sustainable and
Solidarity Economy*

**Ilgspējīga un
solidaritātes ekonomika**

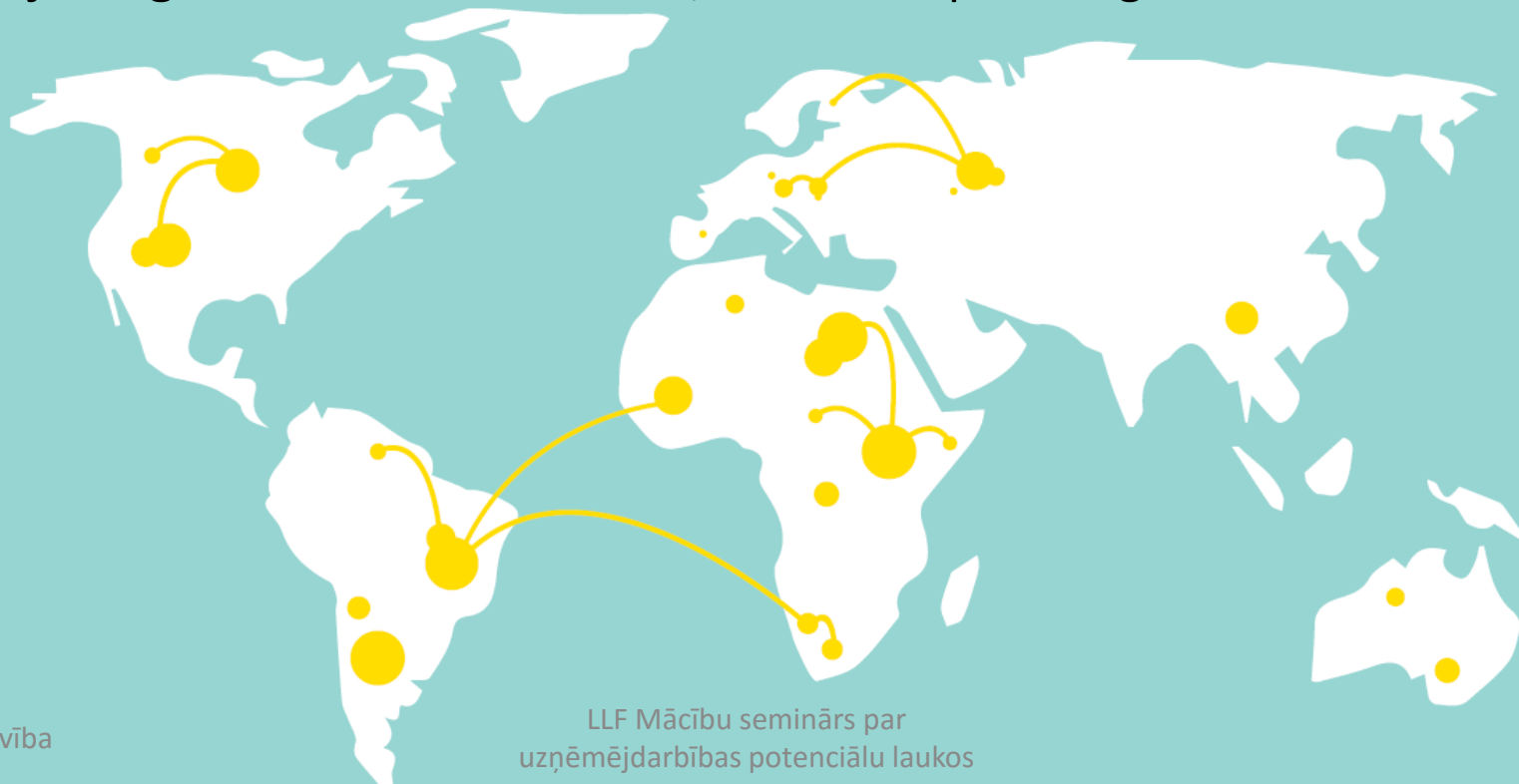

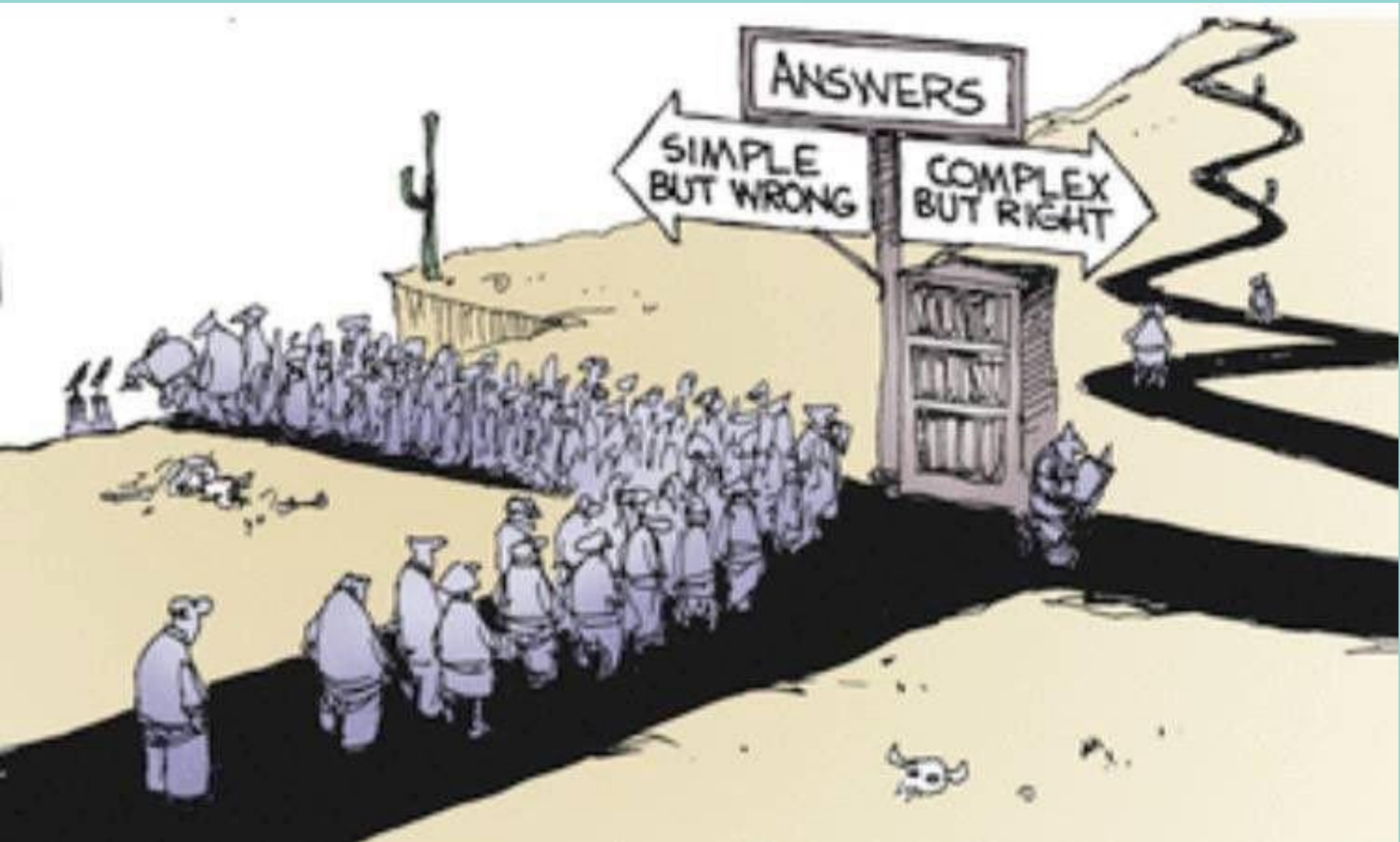
- **SSE:** sabiedriska kustība, kas darbojas ar mērķi **izmainīt pašreizējo sociālo un ekonomisko sistēmu UN nodrošināt cieņpilnus dzīves apstākļus ikvienam visā pasaulē.**
- **SSE principi:** jauns skatījums uz **attīstību**, kas ir balstīts uz savstarpēju apmaiņu, sasaistot individuālās un kopienas vajadzības.
- **SSE aktīvisti atbildīgi pret sabiedrību un vidi:** kopīgi ražo produkciju, kopīgi piedāvā pakalpojumus, kopīgi izmanto darba vidi un resursus, izmanto un atbalsta godīgās tirdzniecības produktus.
- **SSE praktiski** balstās uz **apmaiņu, dalīšanos, koplietošanu un kopradi** vietējās kopienas attīstībai.

https://www.youtube.com/watch?v=bAaXBe0_FKQ&feature=youtu.be

Projekta konteksts: *tiltu veidošana*

- **AS** un **SSE** jomu saikne – nabadzības mazināšana vietējā kopienā un pasaulē
 - » **Sabiedrība**
 - *Informētība un izpratnes pilnveide*
 - » **NVO un valsts iestāžu pārstāvji**
 - *Kompetenču pilnveide*
 - » **Attīstības organizāciju tīklojumi un SSE organizāciju tīklojumi**
 - *Labās prakses pieredzes apmaiņa un tīklošanās*
- **Vietējā un globālā konteksta saikne**, saikne starp ES un globālo dienvidu valstīm

Globālo dienviņu valstu pieredzes stāstu turneja 24.-26. oktobris, 2016, Latvija

sievietes uzņēmējdarbībā

alternatīvie iztikas avoti kopienu
attīstībā.

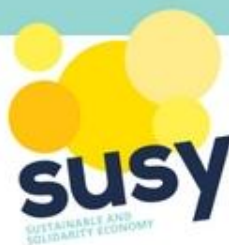
līdzdalība kopienā

solidaritātes ekonomika

Mums - sociālās uzņēmējdarbības ekspertes no Malaizijas un viņu pieredzes stāsti,
Jums - interese par šiem tematiem un iespēja uzaicināt pie sevis!

Pieteikšanās līdz 20.09.16. renate@zalabriviba.lv

Vairāk info: ieej.lv/projektsSSE

Šī aktivitāte tiek īstenota projekta *SSEDAS: Social & Solidarity Economy as Development Approach for Sustainability in EYD 2015 and beyond* (DCI-NSAED/2014/352-248) ietvaros. SSEDAS ir Eiropas Komisijas finansēts projekts ar mērķi veicināt sociālās un solidaritātes ekonomikas un attīstības organizāciju tīklojumu kompetenču attīstību par sociālās un solidaritātes ekonomikas lomu globālajā cīņā par nabadzības samazināšanu un ilgtspējīga dzīvesveida nodrošināšanu 46 projekta dalīborganizāciju teritorijās.

Par materiāla saturu atbild Zaļā Brīvība, un tas nekādā veidā neatspoguļo Eiropas Savienības oficiālo viedokli.

Virtuālā karte

File Edit View History Tools People Help

TransforMap

0.0.0.0:9778/embed

Organisations

- Food and Agriculture
- Fair Trade
- Reduce, reuse, repair, recycle
- Housing and habitat
- Infrastructure**
- Bicycle initiatives
- Energy
- Social inclusion
- Commoning
- Education and Training

MORE FILTERS

Ann Arbor Sharing Economy Map

Ann Arbor Sharing Economy

Tags: urban gardening, community development, circular economy

United States of America

Estados Unidos Mexicanos

United Kingdom

France

Spain

Italy

Germany

Poland

Belarus

Ukraine

Romania

Algeria

Libya

Egypt

Mauritania

Mali

Niger

Tchad

Sudan

Leaflet

Paldies par piedalīšanos un sadarbību!

*“Pie solidaritātes var nonākt nevis intelektuāli
izzinošā ceļā, bet gan ar iztēli, ar spēju svešiniekos
saskatīt sadarbības partnerus” R.Rortijs*

Seko SUSY!

lauma@zalabriviba.lv

@SUSY_project

SSEDAS: Social & Solidarity Economy as Development Approach for Sustainability in EYD 2015 and beyond (DCI-NSAED/2014/352-248) ir Eiropas Komisijas finansēts projekts ar mērķi veicināt sociālās un solidaritātes ekonomikas un attīstības organizāciju tīklojumu kompetenču attīstību par sociālās un solidaritātes ekonomikas lomu globālajā cīņā par nabadzības samazināšanu un ilgtspējīga dzīvesveida nodrošināšanu 46 projekta dalīborganizāciju teritorijās.

Par materiāla saturu atbild Zaļā brīvība, un tas nekādā veidā neatspoguļo Eiropas Savienības oficiālo viedokli.